

Miljøverndepartementet

Att.: Hæge Andenæs/Kirsten Jacobsen
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Bergen 14.08.2009

Norges Miljøvernforbunds kommentarer til: Høring – miljøregelverk for radioaktive stoffer og radioaktivt avfall.

Norges Miljøvernforbund er i utgangspunktet positiv til de foreslåtte endringene i Nytt miljøregelverk for radioaktive stoffer og radioaktivt avfall. Det er imidlertid forbundets oppfatning at forslaget på flere områder ikke går langt nok og/eller er for snevert.

Nedenfor vil derfor disse svakhetene bli påpekt og vårt syn begrunnet.

Forskriftens § 1:

Allerede her fremkommer en avgrensning mot ikke-ioniserende stråling som bør fjernes. Dette under henvisning til "føre var prinsippet". Denne typen stråling er i ferd med å bli et av vår tids største miljøproblem. Det forskes etter hvert tungt på denne type stråling og man ser allerede konturene av sammenheng mellom flere alvorlige sykdommer og denne typen stråling. Mengden av slik stråling er allerede svært stor og dessuten økende. Den samlede mengden av slik stråling et individ utsettes for helt fra mors liv til livets avslutning er enorm. Konklusjonen i forklaringen til utkastets § 1 om at denne typen stråling ikke ansees som noe miljøproblem av betydning er derfor allerede utdatert.

Norges Miljøvernforbund krever derfor at også denne typen stråling skal rammes av bestemmelsen og at grenseverdiene for slik stråling reduseres til et minimum etter "føre var prinsippet." Grenseverdiene bør settes lavt og Norges Miljøvernforbund foreslår følgende:

For lavfrekvente elektromagnetiske felt:

- ved lang eksponering, spesielt soveplass og arbeidsplass, bør være 50 nT for friske, voksne mennesker. For syke og barn bør ikke soveplassen ha sterkere magnetfelt enn 20 nT. Tilsvarende bør grenseverdi for elektriske felt ikke overstige 10 V/m.

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:

Postboks 593
5806 BERGEN
Skuteviksboder 24
Bank: 9521.05.71982
Internett: www.nmf.no

Tlf: 55 30 67 00
Faks: 55 30 67 01
Org.nr. 871 351 082 MVA
Epost: nmf@nmf.no

Region Sør / Øst

Postboks 9261
Grønland
0134 OSLO
Tlf: 22 17 70 18
Epost: oslo@nmf.no

Region Nord-Norge

Postboks 446
9255 TROMSØ
Tlf: 913 57 125
Epost: nord@nmf.no

For høyfrekvente elektromagnetiske felt:

- ved lang eksponering, spesielt soveplass og arbeidsplass, bør være $10 \mu\text{W}/\text{m}^2$ for friske, voksne mennesker. For syke og barn bør soveplassen ha så lave verdier som mulig. Det er mulig å skjerme RF-stråling så godt som 100% på soveplassen.

Forskriftens § 2.

Her er det etter Norges Miljøvernforbunds oppfatning rom for **klarere presiseringer** av **hva som regnes som radioaktiv** forurensing. Opplistingen i vedlegg 1 er i seg selv akseptabel, selv om Norges Miljøvernforbund igjen mener grenseverdiene er for høye og derfor bør reduseres ytterligere.

Norges Miljøvernforbund mener at § 2 også bør inneholde en direkte henvisning til hva som regnes som radioaktivt avfall. Altså et vedlegg som tar for seg en mest mulig utfyllende opplisting i tråd med forklaringens eksempelopplisting i forslaget. Årsaken til denne oppfatningen er blant annet hensynet til mengden av mulig radioaktivt avfall som kommer til land ved destruering av utrangerte oljeinstallasjoner og mangelen på kunnskap om hva det er som faktisk kommer. Videre at det ikke bør være mulig å dekke seg bak at man "ikke visste" at avfallet/stoffet kunne være radioaktivt.

Forskriftens § 3.

Prinsipp a: Norges Miljøvernforbund mener at "**føre var**" prinsippet bør tillegges større vekt enn å være "retningsgivende for strålevernets skjønnsutøvelse". Prinsippet **bør være et overordnet prinsipp** som strålevernet pålegges å følge. Det bør ikke være rom for særlig grad av skjønnsutøvelse overhode. Den totale mengden av stråling – radioaktiv og elektromagnetisk – bør reduseres kraftig. Dette er kun mulig dersom man legger opp til et regelverk som praktiserer et strengt "føre var prinsipp" og som legger til grunn de nyeste og mest foruroligende forskningsresultatene.

Prinsipp b. Norges Miljøvernforbund mener at man legger større vekt på det som er teknisk mulig og vesentlig **mindre vekt på hva som er økonomisk mulig**. Institusjonene som i dag "produserer" de største mengdene av slikt avfall er også dem med de største økonomiske ressursene og som tjener/har tjent enormt på nettopp produksjon og salg av varer som gir slikt avfall.

Prinsipp c og d er selvfølgelig nødvendige prinsipper men Norges Miljøvernforbund mener at begge prinsippene bør få tilføyelsen: "**skal følges så langt dette er teknisk mulig**".

Prinsipp e. Prinsippet er i seg selv prisverdig **men bør følges** opp av regler som gjør at radioaktivt avfall kan spores tilbake til kilden. Videre regler om merking av fare for radioaktivitet følger avfallet gjennom hele prosesser også dersom det går gjennom flere ledd. Deponier som skal behandle slikt avfall må gies "nulltoleranse" for utslipp, tåle uanmeldte kontroller og reaksjonene ved utilfredstillende behandling av avfallet må få direkte konsekvenser for deponitillatelsen. Vi viser i denne forbindelse til vårt brev av 13.06.2009 til departementet (Kommentar til Statens Strålevern og Statens Forurensingstilsyns oversendelsesbrev i forbindelse med godkjenning av deponi for lavradioaktivt avfall på Stangeneset i Sløvåg, Gulen kommune.) Og til de bekymringer som fremkommer der.

Forskriftens § 4.

Viser her til ovennevnte kommentarer og våre krav om innskjerping av grenseverdier mm. Det er vår klare oppfatning at det må stilles **svært strenge krav** ved søknad om tillatelse til forurensning fra radioaktive stoffer. Oljeprodusenter og andre storprodusenter av slikt radioaktivt avfall bør pålegges å benytte nyeste tilgjengelige teknologi for å forhindre eller maksimalt redusere utslipp av radioaktivt materiale. **Økonomiske hensyn bør ikke være tungtveiende ved vurderingen.**

Forskriftens § 5 og 6.

Reglene om eksport og import av slikt avfall kan også med fordel gjøres ennå strengere og mer presise. Transport av slit avfall innebærer en stor risiko i seg selv og bør derfor unngås. Det må videre legges et legalt grunnlag for streng kontroll av disse all slik import. Mulighet for å kontrollere lasten uanmeldt og også under transport må det legges til rette for. Effektiv kontroll må til for å sikre mennesker og miljø mot farlig behandling og transport gjennomført av "skruppelløse" personer med sterke økonomiske motiver.

Forskriftens § 7.

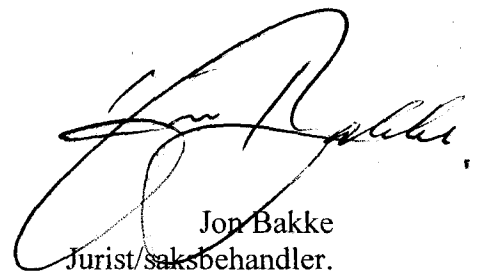
Dersom Statens strålevern tillegges myndighet etter denne bestemmelsen som foreslått, må strålevernet styrkes vesentlig. "Føre var" prinsippet må innføres som overordnet prinsipp for alt tilsynets arbeid. Norges Miljøvernforbund er svært usikre på om Statens

strålevern, slik de i dag fremstår, har mulighet til fylle den myndighet som tillegges dem etter forslaget.

Norges Miljøvernforbund ber på bakgrunn av ovennevnte om at disse hensyn tillegges vesentlig vekt under Departementet behandling.

Med vennlig hilsen

for
Norges Miljøvernforbund
Leder
Kurt W. Oddekalv.

Jon Bakke
Jurist/saksbehandler.